CONFERINŢA DE PACE DE LA PARIS ŞI PROBLEMELE SECURITĂŢII EUROPENE

Olesea DOBROVOLSCHI,

masterandă, anul II, Facultatea de Istorie și Filozofie, Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 94:(44-25)″1919/1920″:355.02(4)

E-mail: oleseadobrovolschi80@gmail.com

Lucrarea analizează impactul Conferinței de Pace de la Paris (1919–1920) asupra securității europene în perioada interbelică, cu accent pe reconfigurarea granițelor, sistemul de tratate și efectele asupra relațiilor internaționale. Scopul cercetării este de a evalua în ce măsură deciziile adoptate la această reuniune internațională au contribuit la stabilirea unei păci durabile în Europa și care au fost limitele acestor soluții.

Noutatea cercetării rezidă în abordarea integrativă a Conferinței, atât din perspectiva marilor puteri, cât și a statelor mici, oferind o analiză paralelă a intereselor, tratatelor și consecințelor pentru securitatea colectivă europeană.

Nivelul de cercetare istoriografică oferă o trecere în revistă a literaturii de specialitate, de la abordările triumfaliste interbelice până la reinterpretările critice postbelice și cele contemporane. Se remarcă contribuțiile lui Nicolae Iorga, Gheorghe I. Brătianu, dar și ale istoricilor moderni ca Margaret MacMillan, Ioan Scurtu, Constantin I. Stan, Marius-Adrian Nicoară, Valentin Burlacu ș.a., care aduc o perspectivă interdisciplinară și echilibrată asupra contextului și consecințelor conferinței. Tot mai mulți istorici contemporani pun accentul pe revalorizarea surselor primare și pe integrarea narațiunii românești în contextul mai larg al istoriografiei europene, marcând o deplasare de la istoria națională închisă spre o istorie transnațională. Sursele istorice utilizate includ tratate internaționale, documente diplomatice, stenograme, memorii ale liderilor politici, corespondență și articole din presa vremii. Se valorifică fonduri arhivistice românești și occidentale (FRUS, DDF, Arhivele Diplomatice etc.), precum și surse vizuale, cum ar fi hărți etnografice și materiale de propagandă.

Contextul istoric european de după Primul Război Mondial evidențiază prăbușirea imperiilor multinaționale și apariția noilor state. Marele Război este numit, pe bună dreptate „necropola imperiilor”. România, prin Marea Unire din 1918, a intrat într-o etapă de consolidare națională, urmărind prin participarea la Conferința de Pace recunoașterea internațională a actelor de autodeterminare. Diplomații români, precum Ion I.C. Brătianu, Vaida-Voevod și Nicolae Titulescu au negociat în condiții dificile, confruntându-se adesea cu marginalizarea statelor mici.

O problemă aparte abordată a fost cea a securității colective. Se analizează rolul și limitele Ligii Națiunilor, divergențele dintre marile puteri privind reparațiile de război și strategiile Germaniei de a exploata aceste tensiuni. Se relevă faptul că aplicarea

selectivă a principiilor wilsoniene, precum și impunerea unor condiții economice severe, au generat frustrări și instabilitate.

Pentru România, tratatele de pace au legitimat noile granițe, dar au impus și constrângeri economice. Problema reparațiilor și a „cotei de eliberare" a provocat dificultăți financiare și nemulțumiri. România a fost tratată adesea ca un actor secundar, în ciuda contribuțiilor sale militare, economice, de resurse umane și politice. Lucrarea conclude că sistemul internațional creat în capitala Franței a fost insuficient pentru a garanta pacea, în lipsa unor mecanisme eficiente de aplicare. Se recomandă aprofundarea cercetării prin corelarea surselor diplomatice cu cele vizuale și extinderea comparațiilor cu alte state est-europene.

Dincolo de dimensiunea sa juridico-diplomatică, Conferința de Pace de la Paris a avut și un rol simbolic major: acela de a redesena o hartă a speranței pentru națiunile emergente din Europa de Est, între idealismul wilsonian și pragmatismul marilor puteri.

În concluzie, cercetarea temei Conferinței de Pace de la Paris și problemele securității europene aduce o contribuție la înțelegerea complexității procesului postbelic și a modului în care echilibrul puterilor, interesele geopolitice și principiile teoretice au modelat securitatea europeană în prima jumătate a secolului XX.

Referințe:

1. BURLACU, Valentin. *Unirea Basarabiei și recunoașterea ei internațională.* Chișinău: Tipogr. „Cavaioli", 2018, 394 p.
2. STAN, Constantin I.; NICOARĂ, Marius-Adrian, *România la conferința de Pace de la Paris (1919–1920)*, Iași: Tipo Moldova, 2024, 279 p.
3. XENOFONTOV, Ion Valer. *România în sistemul de securitate europeană în secolul XX – începutul secolului XXI: note de curs* /resp de ed.: Lidia Prisac. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2021, 159 p.

Recomandat

***Ion Valer XENOFONTOV,** dr., conf. univ.*